

АННА МУЧНИК

ХРОНІКА
історичних
нарисів
медицини
Охтирщини

А. Мучник
Хроніка історичних нарисів медицини охтирщини
52 стор. 2020 рік
Хронологічно викладені історії медицини охтирщини
починаючи з ХІХ-ХХ ст. до сьогодення.
Комп'ютерна верстка та дизайн А. Білоус

Анна Мучник
Хроніка історичних нарисів медицини охтирщини
Комп'ютерна верстка та дизайн
А.Д. Білоус

Історичні нариси медицини Охтирщини

«Якщо не знаєш і не шануєш свого минулого, не буде і майбутнього», - говорить народна мудрість. Про те, як створювалася медицина на Охтирщині, як віддані своїй справі люди працювали на ниві охорони здоров'я, сьогодні ми не знаємо. Молоді це начебто не цікаво і не потрібно. Покоління бебі-бумерів (народжених у 1943-1963 роках) багато чого пам'ятає, хоча роки деякі події зітерли з пам'яті. Старше покоління відходить у небуття, а разом з людьми втрачається інформація про «дела давно минувших дней, преданья старины глубокой». Вважаю і сподіваюсь, що не я одна думаю про те, що минуле своє потрібно знати, пишатися тим, що працюєш у лікарні.

Я зверталася до завідувачки Охтирського краєзнавчого музею Людмили Володимирівни Міщенко. Вона та її співробітники зібрали всю інформацію, котру мали про історію медицини та передали мені. Деякі факти взяла з книги І.В.Черноброва «Люди милосердя. Сторінки історії медицини Сумщини». Зустрічалась із шанованими людьми, котрі працювали не один десяток років у лікарні. Вони розповіли багато цікавого. Дещо про історію медицини на Охтирщині знаю я. Цьому є пояснення. Студенткою медичного училища прийшла до лікарні в далекому 1971 році. У 1974-1975 роках працювала медичною сестрою в лор – та терапевтичному відділеннях. Після закінчення медичного інституту з 1982 року трудилася педіатром у дитячій поліклініці, після закінчення клінічної ординатури з 1996 року по 2012 рік – завідувачка дитячого відділення. З 2012 року – завідувачка кабінету «Клініка, дружня до молоді» «Охтирської ЦРЛ».

Перша згадка про Охтирку датується 1641 роком. У 1654 році був заснований Свято-Троїцький монастир. В 1741 році при монастирі відкрита перша в нашому краї лікарня. Гроші на її будівництво пожертвував Осип Тимофійович Надоржинський. Його батько Тимофій Васильович – духовник

Мал. 1. Охтирський Свято-Троїцький монастир (літографія) поч. 1900-х років.
царя Петра I та його сім'ї, згодом став настоятелем Свято-Троїцького монастиря.

У 1835 році Охтирка стає повітовим містечком Харківської губернії. У 1836 році розпочато будівництво повітової лікарні, яке завершилося в 1844 році. До недавнього минулого в цьому приміщенні знаходилися ортопедичне та хірургічне відділення. Зі статистичного звіту 1845 року відомо, що на 113918 жителів повіту була одна окружна лікарня, три лікарі на державній службі, два – вільновизначених, повітова бабка-повитуха.

Жителі Охтирки потерпали від інфекційних хвороб. Багато людей померло від холери у 1830 та 1848 роках.

На бюджеті міста в той час утримувалася одна лікарня на 60 ліжок і богодільня. Наприкінці 1864 року в Охтирці почала діяти повітова Земська управа, яка опікувалася також медициною. У лікарні 4 дільничих лікарів. Земським лікарем значився Станкевич. Утримання й лікування хворого на добу сягало 61 копійку, а поховання 2 рублі 5 копійок.

У 1868 році побудовано при лікарні лазню та пральню. У 1874 році в лікарні введено посади письмоводителя, керуючого аптекою, священника, двох фельдшерів, п'ять служителів та чотирьох служниць, двох праль і кухарки. Лікарня мала

Історичні нариси медицини Охтирщини	3
Історія про педіатрів та педіатрію на Охтирщині	35

Фото 32, 33. Робота кабінету КДМ.

«Охтирський центр первинної медико - санітарної допомоги» та Комунальне некомерційне підприємство Охтирської міської ради «Охтирська центральна лікарня» не закінчить свою історію на Охтирщині, а будуть і далі люди, котрі готові дарувати свої серця, знання та вміння дітям!

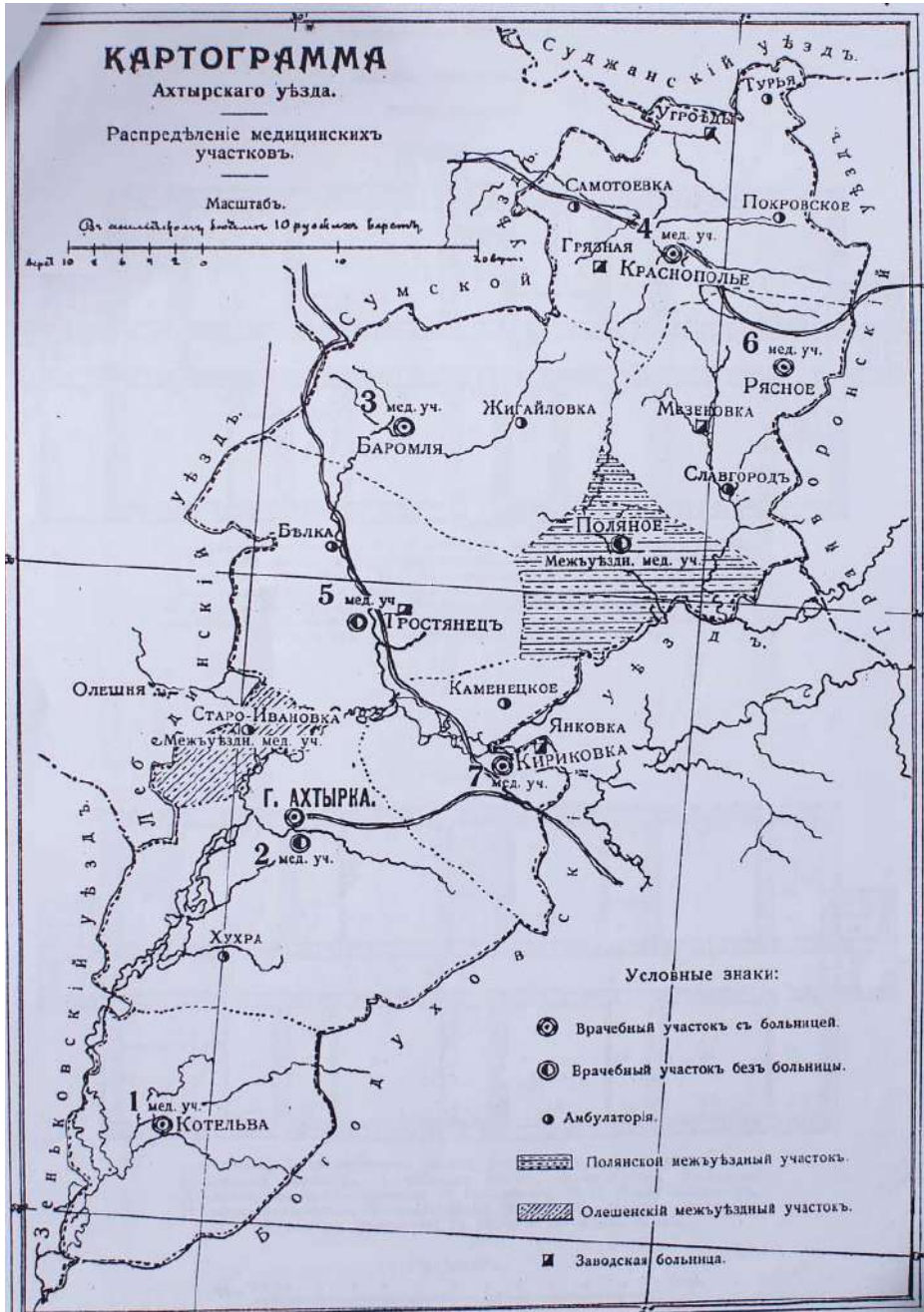
Дехто з молодих скаже: «Навіщо мені незнайомі прізвища і всі ці історії»?

Але заперечу: були і є люди, які сумлінно працювали і працюють до цього часу, не жаліючи себе, урятували не одне життя... Гадаю, що вони заслуговують, аби їх згадали та інформація про них була хоча б у просторах інтернету! Недарма народна мудрість говорить: «Хто не знає минулого, не буде мати майбутнього».

Мал. 2. Друковане видання “Збірка планів” 1907 року.

чоловіче та жіноче відділення, приймальне, приміщення для арештантів, хворих на психічні хвороби, лабораторію, кухню. Попечителі лікарні: купці Федір Пилипович і Карл Пилипович

Мал. 3. Карта розміщення медичних установ Охтирського району.

первинної медико - санітарної допомоги». Наші педіатри вже не педіатри, а сімейні лікарі. Педіатрія – це не тільки професія, але стан душі! Сподіваюся, що педіатрія при розподілі на

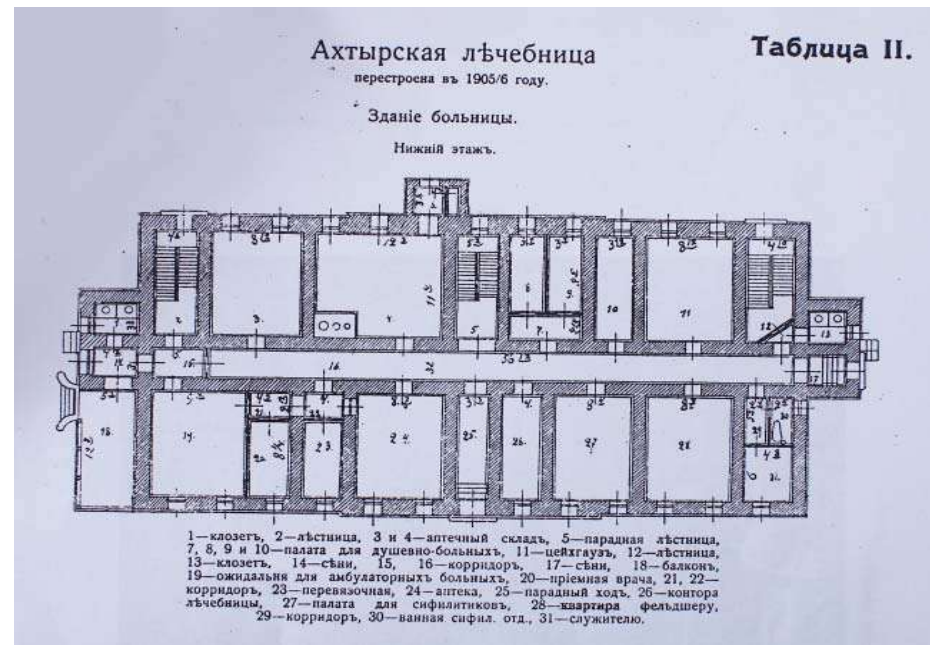
Фото 30. Літнє оздоровлення в педіатричному відділенні на початку 2000 років.

болю люди. Усі молодші медичні сестри по материнськи ставилися до дітей, але тьотя Дуся була особлива! У повоєнні роки, коли педіатричне відділення було в старому корпусі, поступало багато дітей із залізодефіцитними анеміями. Для такої хвороби характерна геофалія (їдять крейду, глину). У старому корпусі вони розколупували стіни до дранки. Кожного місяця молодші медичні сестри замазували дірки глиною і робили побілку...

У 2012 році при дитячій поліклініці створено кабінет «Клініка дружні до молоді»

За 38 років, протягом яких я працюю педіатром, у дитячій консультації і дитячому відділенні працювало більше 50 лікарів. Дехто вже помер, хто виїхав, а хто на заслуженому відпочинку. А скільки було медичних сестер і молодших медичних сестер та обслуговуючого персоналу? Хай не ображаються, всіх у моєму короткому літопису згадати неможливо.

З 2018 року створено «Охтирський міський центр

Мал. 4. План охтирської лікарні 1905-1906 років.

Вейсе. Вони жертвували великі на той час гроші. Син Федора Пилиповича – Федір Федорович Вейсе також став попечителем лікарні. Це він у 1881 році на території Охтирської повітової лікарні посадив фруктовий сад.

Земською управою виділялися кошти на платню медичному та обслуговуючому персоналу, на придбання медикаментів, продуктів, на освітлення, опалення приміщень, утримання коня. Медичний персонал, окрім жалування, одержував кошти на оплату квартир.

У 1879 році розгорілася епідемія дифтерії, померло від цього захворювання 487 чоловік. У 1882 році епідемія тифу забрала багато людських життів. Охтирська міська Управа для зменшення смертності на підступі хвороби взяла на себе обов'язок лікування хворих та дезинфекцію проводити безкоштовно. Витрати взяло на себе місто. Також вирішили збільшити кількість безкоштовних ліжок у лікарні, запросили окремого фельдшера для дезинфекції приміщень.

Фото 1. У цій будівлі лікують хворих з 1884 року.

Дуже високим на той час був рівень інфекційних захворювань, про що свідчать дані по Охтирському повіту, де у 1912 році зареєстровані: віспа натуральна – 661 випадків, дифтерія – 577, черевний тиф – 556, висипний тиф – 387, бешиха – 563, сибірка – 48, туберкульоз – 1286, трахома – 1289, короста – 7407, венеричні хвороби – понад 900 випадків. Точного обліку вказаних захворювань тоді не було. Лише незначна частина інфекційних хворих лікувалася в стаціонарах. У 1912 році в Охтирському повіті таких було 1,5%, іншим надавалася допомога вдома. При цьому хворих на дифтерію у лікарів лікувалося лише 54,6%, на натуральну віспу – 26,6%.

У 1886-1887 роках почали робити щеплення від натуральної віспи. Вартість одного становила 17 копійок і здійснювалася детритом з місцевого телятника, влаштованого при Охтирській лікарні. У місті при Покровському соборі існувала богадільня для престарілих та калік, у 1890 році вона приписана до Охтирської повітової лікарні.

12 жовтня 1890 року Федір Пилипович Вейсе звернувся

Фото 31. День перемоги 2014 рік в гостях у Г.Г. Лагоди.

року на цій посаді Валентина Миколаївна Кравченко. Два роки мені поталанило працювати з Лідією Семенівною Сіроокою і тринадцять років з Валентиною Миколаївною Кравченко. Це справжні професіонали, здатні допомогти, підтримати своїх завідувачів, навчити молодих медичних сестер і молодших медичних сестер сумлінно ставитися до своїх обов'язків.

Зараз молодші медичні сестри часто скаржаться на свою тяжку парцю. Так, праця, дійсно важка. Але нині діти лежать з мамами. А до середини вісімдесятих це заборонялось. Дитину у віці один рік і один день госпіталізували без мами. Була палата для сиріт з Будинку маляти. Саме молодші медичні сестри забезпечували догляд за такими дітьми: треба було покупати, а для цього на дровах підігріти воду, перевдягнути, нагодувати, заспокоїти.

До початку вісімдесятих працювала у відділенні молодша медична сестра Євдокія Воропай (тьотя Дуся). Коли дітей госпіталізували до лікарні, усі просились у палату до тьоті Дусі...

У педіатрії не можуть працювати злі, байдужі до чужого

Фото 30. Смачна пророшена пшениця в кабінеті фітотерапії кінець 90-х років.

Кожен хворий мав фіточай згідно з його захворюванням. Лікарські трави їздили заготовляти в Тростянецький район, в глухе село Оленівка. З 2012 року педіатричне відділення очолює Олена Володимирівна Максименко.

Хочеться згадати Галину Григорівну Лагоду. Вона закінчила медичне училище в 1941 році, до війни працювала в дитячій палаті пологового будинку (там до недавнього часу було неврологічне відділення). Після війни працювала в дитячій консультації. З 1973 по 1983 роки – завідувачкою молочної кухні, учасниця бойових дій. Про її подвиг навіть у своїх мемуарах написав генерал Іван Вовченко. Група легкопоранених під її керівництвом у Білорусії взяла в полон 70 німців. Закінчила війну в Німеччині, мала медаль «За відвагу».

Не можна не згадати старших медичних сестер дитячої лікарні, а потому дитячого відділення. Вони дійсно були «правицею» своїх завідуючих. Це з 1945 по 1962 роки Марія Осипівна Коритник, з 1962 по 1972 роки Ніна Василівна Масло, з 1972 по 1998 рік Лідія Семенівна Сіроока. З 1998

до повітових Земських зборів з проханням про перейменування богадільні на «Карлівську», згідно з побажанням свого покійного брата Карла Пилиповича Вейсе, яке він висловив у своєму духовному заповіті, оскільки робив великі внески для утримання цього закладу.

У 1894 році на честь 50-річчя роботи лікарні було відкрито лікарняну бібліотеку. Земством виділялися кошти на придбання книг, медичної літератури: газет, журналів, брошур, а також губернської газети «Харьковские ведомости». У 1895 році на прохання лікарів Земська Управа придбала протидифтерійні сиворотки.

Фото 3. Ювілейна медаль охтирської лікарні (реверс).

Фото 2. Ювілейна медаль охтирської лікарні.

Кожного року ревізійна комісія перевіряла стан лікарні. Були зафіксовані зразкова чистота і порядок. Велику подяку за це комісія висловила попечителю лікарні Ф.П. Вейсе. Саме він робив багато пожертв і піклувався справами лікарні. Комісія запропонувала Земським зборам висловити подяку Ф.П. Вейсе і встановити його портрет у лікарні навечно.

За даними 1898 року в повіті було 22 фельдшерських пункти. Працювало 7 земських лікарів, 4 акушерки, 22 фельдшера, 7 повитух. З населення бралася плата за амбулаторний прийом, ліки, лікарняне ліжко. На утримання медичного персоналу введено місцевий податок. В 1895 році в місті Охтирка народилося 1201 дитина, померло – 1221

загалом. У 2019 році народилося – 266 діточок.

У 1903-1904 роках в Охтирському повіті проживало 172675 осіб, їх обслуговувало 10 лікарів (17 тисяч пацієнтів на одного лікаря). В стаціонарі кожен хворий лікувався в середньому 19 днів. Добовий раціон одного стаціонарного хворого складався з таких продуктів: хліб житній – 2 фунти, яловичина – 1 фунт, каша гречана – 1 фунт, зелень з травня по жовтень – 100 г, масло вершкове – 6 золотників, курка – 1/4, молоко – 4 фунти, хліб – 1 фунт, а також крупи: пшоно, манка, вівсянка, овочі. (фунт – це 0,453 кг). Харчуванню приділялася велика увага.

Обсяг хірургічної допомоги щорічно зростав. У 1905 році в Охтирському повіті виконано 42 великих хірургічних втручання, в 1909-у – 1416. У вправності проведення ампутацій, видалення доброякісних утворень, вправленні вивихів, застосуванні деяких інших хірургічних методів багато місцевих лікарів не поступалися повітовим. У 1904 році в Охтирку приїжджав видатний хірург Сергій Романович Миротворцев. Він уперше в Охтирському повіті провів операцію «кесарів розтин». Для покращання кваліфікації середнього медичного персоналу Охтирські Земські збори порушили питання про запровадження губернським земством чотирімісячних акушерських курсів для фельдшерів, з виданням відрядження в сумі 50 копійок.

У 1905-1907 роках Охтирську лікарню перебудовують, а також проектують будівлю «заразного барака» (нині інфекційного відділення). І у 1908 році в Охтирській повітовій лікарні відкрито інфекційне відділення на 16 ліжок.

Рада лікарні та Земська управа в 1905 році вийшли з проханням до Губернських Земських зборів призначити для Охтирської повітової лікарні санітарного лікаря та епідеміолога. У 1908 року санітарним лікарем став М.С. Тарасенко, а епідеміологом С.Р. Миротворцева.

У жовтні 1906 року радою лікарні прийняті положення про відрядження лікарів для поліпшення медичних знань:

1. Правом на наукове відрядження користуються лікарі Охтирського земства через кожні 3 роки служби;

Фото 28. Колектив дитячої поліклініки 1996 рік.

Фото 29. Колектив дитячого відділення 2004 рік.

коли закривався якийсь садочок, просила допомогу м'яким інвентарем, посудом тощо. Спасибі тим, хто допомагав, чим міг, а персоналу за розуміння. Організували кабінет фітотерапії.

Фото 27. Новий корпус педіатричного відділення.

Федір Васильович працював завідуючим дитячим відділенням, а Галина Іванівна з 1985 по 2004 роки лікарем-ординатором. На посаді заступника головного лікаря з охорони дитинства Т.А. Радченко змінив Юрій Григорович Дульський. Він очолював педіатричну службу до 1996 року. На цій посаді його змінила Лілія Петрівна Максакова, потім Світлана Іванівна Більченко. З 2015 року заступником головного лікаря з охорони дитинства та пологах стала Людмила Петрівна Загребельна.

З 1996 по 2012 рік педіатричне відділення очолювала я, Ганна Мойсеївна Мучник. Це непрості роки. Не було чи майже не було фінансування на ліки, харчування, інвентар. Спасибі персоналу і добрим людям, котрі мене підтримували і допомагали. Доводилось шукати спонсорів, разом з комірницею їздили по селах, ходили по дворах, заготовляли овочі для дітей на зиму. Варили повидло, робили консервацію. Спасибі спонсорам, які допомагали робити ремонт у відділенні. За 16 років з бюджету не виділили на це ні копійки. Персонал відділення на території дитячого відділення самотужки саджав огорож. І влітку наші пацієнти мали деякі овочі, яких не мали на кухні ЦРЛ. Щоб підтримати матеріальну базу, кожного разу,

2. Тривалість відрядження – 2,5 місяці;
3. Протягом року відрядженням можуть скористатися два лікарі – на початку року, і в кінці року;
4. Від земства командирований лікар одержував 250 рублів;
5. Чергу відрядженням встановлювала Рада лікарні;
6. Повернувшись із відрядження, лікар звітував Раді.

Окрім лікарів, які працювали в лікарні та обслуговували амбулаторних хворих, існувала ще й посада городового лікаря. Він виконував санітарнополіцейські обов'язки і судово - медичного експерта, надавав допомогу хворим арештантам, військовим у лазареті і полку за відсутності військового лікаря, допомагав лікарям на операціях. На початку ХХ ст. посаду городового лікаря обіймав В. Вячеславов.

У 1910 році у повіті працювало 12 лікарів, 31 фельдшер, 10 акушерок. Функціонувало 13 амбулаторій та 7 лікарень. Вся ця медична служба обслуговувала 185940 мешканців повіту. На одного лікаря припадало 18594 жителя, на один лікарняний пункт – 20660 жителів.

У ті часи в Охтирці вже була окрема жіноча лікарня, в якій – свій лікар. Але тільки 13-14% пологів прийнято в стаціонарі. Акушерська допомога вкрай незадовільна. У 1903 році в Охтирському повіті організували сезонні ясла. Безпосереднім ініціатором відкриття дитячих закладів стали лікарі, котрі протягом усього здорового періоду здійснювали медичний контроль. Кількість дітей в сезонних яслах постійно збільшувалася.

У 1905 році в Охтирському повіті оздоровлено 1720 дітей, у 1907 – 3134, у 1915-му – 9687.

Минуле (навіть не надто далеко) завжди для людини - наче викривлене дзеркало. І в кожного - своє. Хтось бачить там лише хороше. Хтось у силу свого характеру та світогляду схильний лаяти його на всі застави... А воно було таким, яким було! Жило в ньому і добре, і зле.

Документи кожної епохи доводять нам це незаперечно.

Ось візьмемося хоча б почитати доклади та Звіти санітарного лікаря Охтирської повітової земської управи В. Д. Траскіна за 1945 рік» - видашія Охтирської друкарні А.П. Розторгуєвої. Книгу цю ми Знайшли в Запасниках місцевого краєзнавчого музею за допомогою його директора О. І. Галкіна. З деякими витягами з неї хочемо познайомити й читачів «Прапора перемоги». Цікаво ж бо...

Охтирська лікарня розміщена у двох будівлях. Одна – центральна – на 60 ліжок, двоповерхова. На верхньому знаходиться хірургічне відділення з операційною та рентгенівським кабінетом, очне відділення, терапевтичне та акушерське з гінекологічним. На нижньому поверсі в одній половині – 2 палати для сифілітиків, 2 – для душевнохворих, склад лікарняної білизни, в іншій розміщується аптекарський склад з лабораторією, аптека та амбулаторія. Друга будівля – заразний барак на 16 ліжок.

Охтирська лікарня функціонувала увесь рік. На 1 січня в ній було 62 хворих. Протягом року поступило 1989, померло 74. Середнє число зайнятих у день ліжок – 79,1. Середнє число перебування хворого у лікарні – 14 днів. Смертність – 3,6 %. Акушерська допомога надана лікарем у лікарні така: 87 патологічних родів та 149 викиднів, поза лікарнею: 57 патологічних родів та 89 викиднів. Акушерка надала допомогу: у лікарні при 62 нормальних пологах, поза нею – при 23.

Дані про хірургічну діяльність не можуть бути віддрукованими, оскільки лікар, що завідує цим відділом, призваний по мобілізації.

Померло за рік: від кору – 3, від скарлатини – 4, від дифтериту – 1, від черевного тифу – 6, від рожі – 1, від остеомиєліту – 3, від раку, саркоми та інших злоякісних пухлин – 5, від ран, що спричинені вогнепальною зброєю – 2, від випадкових отруєнь – 2, від грижі – 0, від хвороб серця – 10, від пневмонії – 1, від апендициту – 1, від родів – 1. Склад медичного персоналу: два лікарі, 6 фельдшерів, 1 акушерка, 5 сестер милосердя, завідувач господарством лікарні –

У 1962 році в Охтирку приїхала Альбіна Олександрівна Чекмар (Жигалова) зі своїм чоловіком лікарем-отоларингологом Юрієм Павловичем Жигаловим. Альбіна Олександрівна з 1962 по 1969 роки працювала дільничним педіатром, а з 1969 по 1993 рік – лікар дитячого відділення. З 1965 по 1982 рік лікарем педіатром працювала Людмила Степанівна Могилко, а з 1982 року по 2014 рік – дитячим фтизіатром.

З повоєнних років до 1965 року завідувачкою Будинку маляти, що знаходився по провулку Інтернаціональному, працювала прекрасний лікар Лідія Микитівна Нестеренко. Ця надзвичайна жінка усиновила двох сиріток. Померла від апендициту. Її на посаді завідувачки Будинку маляти замінила Людмила Іванівна Ломинога. Вона очолювала цей заклад аж до його закриття у 1974 році. Людмила Іванівна викладала педіатрію у медичному училищі міста Охтирка. Її я зобов'язана вибором професії. Це надзвичайно світла людина, дуже гарний фахівець і педагог. Уміла дарувати свою любов і теплоту сиротам.

Пам'ятаю справжнього майстра своєї справи Азу Тимофіївну Герасько. Працювала лікарем-неонатологом з 1967 року до початку восьмидесятих років. Багато врятувала життів маленьким охтирчанам. Вперше в Охтирському пологовому будинку стали робити заміне переливання крові при гемолітичній хворобі.

З 1961 року до початку вісімдесятих у дитячій консультації працювала педіатром Ганна Василівна Тридуб.

У 1968 році добудовано дитячу консультацію. З 1967 року завідувачкою трудилася Тамара Антонівна Радченко. У 1973 році введена посада: заступник головного лікаря з охорони дитинства. На цій посаді Тамара Антонівна працювала до 1987 року. Саме під час її керівництва побудований і став до ладу в 1983 році новий корпус педіатричного відділення. З 1974 по 1997 рік працювала у відділенні Лідія Борисівна Змієвська.

У 1985 році до Охтирки приїхало подружжя Чагарових: Федір Васильович та Галина Іванівна. З 1988 року по 1996 рік

саджати сад. Проводили водогін: кожен працівник повинен був вирити для нього траншею 2 метри. Посадкою саду керував фельдшер Олексій Сук. У 1961 році дитяча лікарня переїхала на вулицю Велика Зарічна. До 1948 року в дитячій консультації працювала одна на всю Охтирку лікарка Роза Марківна Розембаум, вже потім приїхали лікарі: Наталія Петрівна Конопля – Василенко, Єлизавета Борисівна Успенська та Барінова.

На початку п'ятдесятих років місто розділили на три дільниці. II, III, IV сотні обслуговувала Н.П. Василенко, V,VI,VII – Є.Б.Успенська, VIII,IX,X – лікарка Барінова. Першу сотню обслуговували за чергою. Роботи було дуже багато. у 1948-1950 роках була епідемія дифтерії. Кожного дня виявляли 2-3 випадки. Першу дозу протидифтерійної сироватки вводили на дому, хворого направляли в інфекційне відділення. Медичні сестри в повоєнні роки робили подвірні обходи з метою виявлення хворих на дифтерію. Тоді кожного року було 2-3 випадку сказу у дітей та 2-3 випадки правця. Масова імунізація почалася в 1950 році. Щеплення робили на дому. Ніхто з медичних працівників не рахувався зі своїм часом, всі розуміли, що треба працювати задля здоров'я та життя дітей. Небезпечних хвороб, а значить і смертей дітей стало менше. З 1950 року лікарем педіатром працював колишній в'язень концентраційного табору Борис Степанович Орлов. Пам'ятаю його стареньким, коли, як учасника війни приходила вітати з Днем Перемоги.

У 1953 році в Охтирку приїхала випускниця Першого московського медичного інституту Анна Фролівна Фролочкіна. З 1954 року по 1988 рік вона очолювала дитяче відділення. Користувалася великою пошаною серед медичних працівників і мешканців Охтирки та району. Вона вперше в Охтирці запровадила внутрішнє введення розчинів (до цього часу розчини вводили підшкірно), цим значно зменшили смертність. У 1960 році до Охтирки приїхала педіатр Марія Гнатівна Марченко. Вона була надзвичайно душевною людиною. Це мій дільничний педіатр.

наглядачка. Прислуга: аптечний служитель та служителі палатні і заразного бараку, доглядальниці, кучер, двірник, кухарка, булочниця, прачки, опалювач.

Лікар одержував 2250 карбованців річної заробітної плати плюс 180 карбованців квартирних. Фельдшер – відповідно 572 плюс 84. Акушерка – 408 плюс 84, сестра милосердя – 288 плюс 84. Земське зібрання асигнувало за рік, зокрема: жалування лікарям у сумі 5010 карбованців, на медикаменти – 6500 карбованців. Загальні перевитрати по звітному рокові такі: 10765 карбованців.

Вартість ліків та матеріалу для перев'язування на одні відвідини – 13,2 копійки. Вартість одних відвідин-огляду – 11,2 копійки. Повного утримання ліжкового хворого за день – 1 карбованець 37 копійок.

Стаття “Дух старовини” О. П. Стельнікової, газета “Прапор перемоги” від 26 червня 1996 року.

У 1914 році в приміщенні заразного бараку відкрито бактеріологічну лабораторію. До кінця року там виконано 469 аналізів, в т.ч. 47 бактеріологічних на дифтерію, холеру, дизентерію, черевний тиф. Першим лікарем-бактеріологом була В.В. Дубовцева.

Постановою Земських зборів, які відбулися 11 жовтня 1910 року, лікарні асигновано 500 рублів на обладнання рентгенівського кабінету. Для придбання апаратури для нього управою в Москву відряджений лікар В.С. Смірнов. Коштів недостатньо, апаратура коштувала 1581 руб. Московське відділення технічної контори відпустило її в кредит. Рентгенівський кабінет запрацював!

За 1912 рік зберігся звіт, складений санітарним лікарем Ф. Старосніним по Охтирській повітській лікарні: «У повіті було 7 медичних дільниць. Охтирська повітова лікарня розташована на садибі площею 3 десятини. Центральний корпус двоповерховий, цегляний. Перший поверх розділено на дві половини. На одній половині дві палати для венеричних хворих, дві для душевнохворих і склад білизни. На другій

половині аптечний склад, лабораторія, аптека і амбулаторія. На другому поверсі знаходилися хірургічне відділення, терапевтичне і акушерсько-гінекологічне відділення. Всього ліжок у лікарні 60. В окремій будівлі розташований заразний барак на 16 ліжок.

У 1914 році в Охтирській повітській лікарні із спеціалістів - лікарів працювали: хірург, терапевт, бактеріолог, санітарний лікар, а також 6 фельдшерів, одна акушерка, 5 сестер милосердя, аптекар. У штаті і обслуговуючий персонал: санітари, завгосп, кухарки, булочниці, пралі, кучер, кочегар, двірник. Лікарі отримували 2250 рублів на рік, а окремо ще й 180 рублів квартирних, фельдшери 572 рублі та 84 рублі квартирних. На кожного фельдшера приходилося 2811 хворих.

У 1916 році побудували лазню і центральну дезінфікуючу камеру.

У зв'язку з Першою світовою війною в 1914 році Народний дім (тепер РДК) переобладнаний під військовий хірургічний госпіталь на 250 ліжок. Також були додатково відкриті лазарети в ремісничому училищі і богодільні.

Для боротьби з епідеміями інфекційних хвороб в Охтирському повіті на початку 1920 року відкрили госпіталь на 300 ліжок, 10 військових і 50 цивільних холерних бараків, протитуберкульозний диспансер. Проводились обов'язкові протипосві щеплення. Медичну допомогу надавали 24 лікарів, 84 фельдшера. Функціонувало 10 дезінфекційних камер. Через неврожай 1921 року населення голодувало. Медичний персонал протягом 6-8 місяців не отримував заробітної плати.

Гостра проблема із забезпеченістю медичними кадрами потребувала створення шкіл для підготовки медичних сестер. Медична школа в Охтирці відкрита в 1926 році. Закрили її в 1974 році.

Невід'ємною частиною охорони здоров'я стала санітарна освіта населення. В 1924 році в Охтирці вже функціонував Будинок санітарної освіти. Такої установи на той час не було в інших повітах Харківської губернії! На початку 20-х років нарешті відкрито протитуберкульозний диспансер, а у травні

дитячій лікарні дали корову та свиню.

У дитячій лікарні, а потім і при дитячому відділенні аж до 1983 року була свинарня. У повоєнні роки дитяча консультація розташована у будівлі на початку вулиці Перемоги. Цей будинок знесли. В 1956 році дитяча консультація переїхала на вулицю 50-річчя СРСР, 32 (тепер Велика Зарічна). До війни в цьому будинку знаходилася санітарна станція, під час війни – лікарня для місцевих жителів, в 1943-1944 роках пологовий будинок.

Медичні працівники, аби було чим обігрівати дітей, самі заготовляли торф в селі Горяїстівка. Ходили туди пішки. На заготовівлі торфу працював увесь персонал: лікарі, медичні сестри, молодші медичні сестри.

Фото 26. Будівля дитячого відділення у повоєнні роки (східна сторона)

До Великої Вітчизняної війни у будівлі старого корпусу педіатричного відділення знаходилися ясла. Після війни тут стояли одні руїни: не було ні дверей, ні вікон, ні даху. З 1956 року медичні працівники самі стали відбудовувати лікарню,

Фото 24. Колектив дитячої поліклініки 1949 рік.

Фото 25. Перше травня, кінець 60-х років. З ліва направо: Фролочкіна А.П., Масло Н.В., Батош О.Г., Успенська Е.В., Франко Т.М., Мандич Г.О.

Охтирщині Анна Мезенцева. Працювали дуже тяжко. Не було водогону, воду для потреб лікарні носили з озера, у ньому влітку і взимку в льодяній воді прали білизну. У 1949 році

1922 року почав функціонувати хіміко-бактеріологічний кабінет, який згодом перетворився на ветбаклабораторію. В цьому ж році відкрито безкоштовну робітничу амбулаторію, аптеку, зубопротезний кабінет. З 1926 року в місті працює судово-медичний лікар. При тубдиспансері у 1929 році відкрито солярій для хворих туберкульозом. У 1930 році відкрили санітарну станцію та молочну кухню. З 1934 року працює дитяча лікарня.

Постановою 3 сесії ВУЦИК 8-го скликання від 12.10. 24 року створений окружний відділ охорони здоров'я. У ньому був навіть підвідділ охорони материнства і дитинства. В Охтирці в голодний 1933 рік у приміщенні, де тепер знаходиться школа №4, організували дитячий ізолятор, куди з усього району ввозили кволих дітей. У багатьох з них були безбілкові набряки. Дітей підгодовували, лікували, рятували від смерті. У 1930-1934 рр. працювало 54 лікаря, 10 зубних лікарів, 13 фармацевтів, 107 середнього медичного персоналу.

Напередодні Великої Вітчизняної війни в місті працювали такі медичні установи: поліклініка, три лікарні, диспансер. З початком війни із співробітників лікарні сформований медсанбат. На фронтах захищали країну О.С. Антюх, А.П. Захарченко, Л.А. Морзова, І.Р. Осадчий, І.А. Семигук, М.М. Ставицький, О.І. Хорошуля, Н.Т. Шульженко та інші медики. Під час війни в будівлі, де до недавнього часу була дитяча консультація, працювала лікарня для місцевих жителів.

З 14 жовтня 1941 року по 25 серпня 1943 року Охтирка окупована фашистами. Через два місяці після її звільнення почали функціонувати лікарня, дитяча лікарня, дитяча консультація, тубдиспансер.

У повоєнні роки жителі Охтирщини потерпали від малярії. У місті провели меліоративні роботи. В 1956 році малярію поборолі. У 1957 році райздороввідділ ліквідували, всі медичні установи стали підпорядковуватися головному лікарю.

На шляху свого розвитку Охтирська лікарня мала кілька назв: «Повітова», «Міськлікарня», «Міжрайонна лікарня», «Районна об'єднана». Після ліквідації в 1957

році райздороввідділу лікарня одержала назву «Охтирська центральна районна лікарня», КЗ «Охтирська ЦРЛ». З 25.07.2019 року маємо назву Комунальне некомерційне підприємство Охтирської міської ради «Охтирська центральна районна лікарня».

З початку свого заснування лікарня розширювалася шляхом будівництва нових корпусів. Новий корпус дитячого відділення працює з 1983 року, «стара» поліклініка приймає пацієнтів з 1957 року. В 1968-1970 р.р. побудували гінекологічно - пологове відділення.

У 1990 році розпочалося будівництво нового сучасного корпусу лікарні на вулиці Петровського (тепер Петропавлівська). У 1999 році введено в дію поліклініку на 600 відвідувань, у 2002 році – корпус лікарні на 60 ліжок терапевтичного профілю, клініко - діагностичну лабораторію. У 2012 році введено в експлуатацію нову будівлю патолого-анатомічного відділення.

У 2013 році почав працювати харчоблок, в якому встановлено нове технологічне обладнання. В 2016 році введено в експлуатацію господарчий корпус, гаражі, кисневу. В травні 2017 року в сучасну новобудову переїхали урологічне, отоларинго-офтальмологічне відділення.

У 2019 році завершено будівництво та введено в експлуатацію всю сучасну п'ятиповерхову будівлю. Новоселами стали хірургічне, ортопедичне, неврологічне, акушерсько-гінекологічне відділення та відділення гемодіалізу. Лікарня оснащена сучасною апаратурою та меблями. З вересня 2013 року маємо можливість обстежувати хворих рентгеновським багатозрізовим спіральним комп'ютерним томографом. Маємо сучасну рентгеноскопічну апаратуру, апарати штучного дихання для вентиляції легенів "ЮВЕНТ", відеогастроскопічний набір у комплекті, цистоскопічний набір, артроскопічний набір, синусоскопічний набір, а також мамограф, апарати УЗД тощо.

Наприкінці 70-х років в Охтирці працювало 108 лікарів і 400 фахівців з середньою медичною освітою.

будівлі, де потім утворена шкірно-венерологічна амбулаторія та відповідний стаціонар. Головним лікарем працювала Розалія Максимівна Попович. Лікарня розрахована на 35 ліжок, а лікувалось там до шістдесяти діточок, багато було сиріт. Багато діточок дуже виснажені, мали безбілкові набряки. В окремій палаті лікувались діти з туберкульозним менінгітом. Був свій бухгалтер, своя кухня. Амбулаторну допомогу діти одержували в дитячій консультації, на вулиці Сумській, зараз це житловий будинок».

Фото 23. Такими були наші пацієнти на початку 60-х років.

У 1948 році організоване дитяче об'єднання. До нього входили дитяча консультація та дитяча лікарня. Головний лікар Олександра Ігнатівна Бартош. Дитяча лікарня до 1961 року знаходилась на вулиці Першотравневій. З 1945 по 1948 роки в дитячій лікарні працювала одна лікар: О.І.Бартош. Було багато дитячого туберкульозу. Okремо виділена палата, де лікувались діти, хворі на сухоти, палата для хворих на трахому, а також для хворих на дизентерію.

Ми, сучасні лікарі, навіть ніколи не бачили хворих на трахому. У повоєнні роки від неї потерпало багато людей. Допомогу дітям з трахомою надавала єдиний окуліст на

голодний 1933 рік у приміщенні, де тепер знаходиться школа №4, організувала дитячий ізолятор, куди з усього району звозили кволих дітей. У багатьох були безбілкові набряки. Їх рятували від голодної смерті.

У роки Великої Вітчизняної війни лікувала всіх, хто до неї звертався. Урятувала декого від каторги в Німеччині: видавала фальшиві довідки про хворобу, ризикуючи своїм життям.

Померла Ксенія Григорівна в Охтирці в 1977 році на дев'яносто сьомому році.

Фото 22. Колектив дитячої лікарні наприкінці 50-х років.

Ще до Великої Вітчизняної війни шістнадцятирічним дівчиськом у лікарню прийшла працювати молодшою медичною сестрою Паша Степанівна Дригало. Пропрацювала в дитячій лікарні аж до 1990 року. З її слів: «Тоді дитяча лікарня була окремим закладом. Вона була створена в 1934 році. Знаходилася на вулиці Першотравневій 20 (тепер СБУ) в

У 90-ті роки в Охтирській ЦРЛ працювало вже 236 лікарів і 812 середніх медичних працівників.

На початок 2020 року лікарня розрахована на 306 ліжок, працює 119 лікарів (60 із них мають вищу і першу категорії), 361 медична сестра, 156 молодших медичних сестер, 116 осіб адміністративно-господарського персоналу.

Фото 4. Найсучасніше обладнання нашої лікарні.

Наші медичні працівники надають спеціалізовану стаціонарну допомогу за п'ятьма напрямками (отоларингологічну, урологічну, офтальмологічну, допомогу вагітним породіллям, гінекологічним хворим, хворим з IV-V стадією хронічної хвороби нирок шляхом гемодіалізу). Лікарня має одинадцять стаціонарних та чотири амбулаторних відділень, акредитована для роботи на проведення медичної практики за тридцятьма вісьмома спеціальностями. За рік надається кваліфікована медична допомога близько 12 тисячам пацієнтам у стаціонарних відділеннях та 51 тисяча – в амбулаторних умовах. Зручне розташування дає можливість

Фото 5. Найсучасніше обладнання нашої лікарні.

Фото 6. Найсучасніше обладнання нашої лікарні.

Історія про педіатрів та педіатрію на Охтирщині

Бажання написати про педіатричну службу на Охтирщині в мене зародилося давно. Ще наприкінці двадцятого сторіччя, коли очолювала педіатричне відділення, зустрічалась із людьми, котрі працювали на різних посадах: лікарі, медичні сестри, молодші медичні сестри. Всі вони безмежно любили дітей і присвятили свою працю малечі.

Збереглися мої нотатки: спогади медиків, котрі працювали в педіатрії: молодшої медичної сестри Парасковії Степанівни Дригало, лікаря-рентгенолога Єлизавети Борисівни Успенської, медичних сестер Ніни Василівни Масло, Валентини Іванівни Ставицької, Галини Григорівни Лагоди. На жаль, цих людей вже давно немає в живих. Нещодавно зустрілась з ветеранами педіатричної служби: Людмилою Степанівною Могилко та Альбіною Олександрівною Чекмар (Жигаловою). Вони поділилися спогадами.

Розпочати історію педіатричної допомоги на Охтирщині, хочу інформацією про легендарну лікарку, котра рятувала малечу ще на початку двадцятого сторіччя. Є у мене ксерокопія нарису «Що лишається після людей» з газети «Прапор перемоги» за 10 жовтня 1990 року. В ньому Олександра Стрельнікова написала про лікаря педіатра Ксенію Григорівну Яковлеву. Ця надзвичайна людина народилася у 1881 році в м.Охтирці. Закінчила Харківський інститут шляхетних дівчат, потому медичний факультет університету в Берн (Швейцарія) в 1906 році. В 1914 добровільно пішла на фронт, була лікарем шпиталю Червоного Хреста. Цитую рядки з нарису: «При тих найпримітивніших засобах, що були у її розпорядженні, вмiла рятувати тяжко хворих дітей, вмiла лікувати і туберкульоз без антибіотиків».

По закінченні громадянської війни Ксенія Григорівна працювала завідувачкою підвідділом охорони материнства і дитинства в місті Охтирка. Тоді смертність немовлят була 300 на 1000 народжених і характеризувалась, як катастрофічна. У

лікарняний. Можете вірити, можете не вірити, але було саме так: з початку семидесятих до середини восьмидесятих років у стаціонарі були всі ліки! Якщо лікар лише натякав пацієнту, що треба придбати якісь дефіцитні препарати за свій кошт, це вважалося злочином.

Фото 21. Колектив дитячої лікарні на початку 60-х рр.

Дуже велику увагу приділяли харчуванню. В середині восьмидесятих у педіатричному відділенні дітям давали бутерброди з чорною та червоною ікрою, вони не хотіли її їсти і викидали в помію...

У поліклініці лікарі приймали не по запису, а до останнього пацієнта, який потребував огляду. Хочеться мріяти, що з реформуванням медицини в наших стаціонарах будуть усі необхідні медикаменти, а харчування для хворих буде збалансоване, достатнє і корисне.

Усіх у моєму літопису медицини Охтирщини згадати неможливо, визначні і, можливо, цікаві для когось події – також. Але сподіваюсь, що хтось колись захоче продовжити написання історії Охтирської медицини... Пам'ять про людей і їх справи повинна зберегтися!

Фото 7. Найсучасніше обладнання нашої лікарні.

Фото 8. Найсучасніше обладнання нашої лікарні.

Фото 9. Найсучасніше обладнання нашої лікарні.

Фото 10. Найсучасніше обладнання нашої лікарні.

Лікарня жила цікавим життям. Була художня самодіяльність. У хорі співали і лікарі, і медичні сестри і санітарки. На свята своїми силами організовувала концерти для працівників лікарні. У 70-х роках Охтирська ЦРЛ посідала перші місця в області з художньої самодіяльності. Кожного року проводились конкурси на кращу медичну сестру. Узяти участь у них було престижно. Кожна медсестра повинна була освоїти суміжні спеціальності, щоб на час відсутності когось не страждала робота. Для підвищення кваліфікації середнього медперсоналу кожного місяця проводилися конференції.

До початку дев'яностих років на всі підприємства, і на лікарню також, виділяли поле буряків, яке потрібно було прополоти. Кожному працівнику лікарні, будь то лікар чи обслуговуючий персонал, виділяли ділянки. Нікого не цікавило, вмєш ти це робити чи не вмєш. Від себе додалю: "У 1983-1984 роках, коли я вже працювала дільничим педіатром, полоти мені допомогав батько". Працювали весело: співали пісні, разом обідали.

Цивільна оборона також була не простою формальністю. У 1984 році в школі №2 (тепер школа №6) було розгорнуто шпиталь цивільної оборони. Завезені ліжка, інші меблі, ліки, обладнані операційні. Кожен задіяний тут медичний працівник знав своє місце і функції в разі надзвичайної ситуації. Я повинна була виконувати обов'язки завідувачки пункту переливання крові. До цих навчань протягом двох тижнів ходила до пункту переливання крові, щоб опанувати нову професію.

У 1965 році в Охтирці сталася епідемія дизентерії, хворих було дуже багато. Тому в школі №2 розгорнули справжній шпиталь для таких пацієнтів.

Молодим сімейним лікарям це дивно, і вони можуть вважати, що таке неможливо. Але все можливо... Так ми працювали на початку дев'яностих... В епідемію грипу лікар на прийомі обслуговував 70-80 пацієнтів, а іще 40-50 на викликах. І це за один день! Пам'ятаю: колись на останній виклик прийшла о 23-ій годині... Після такого дня потрібно іще півночі писати вкладиші до амбулаторних карт, щоб своєчасно відкрити

в одноповерховій будівлі по вулиці Фрунзе (тепер Сумська), навпроти урологічного відділення. З шістдесятих до 1978 року районним лаборантом була Віра Карповна Шейко. З 1978 року по 2018 рік лабораторну службу очолювала Ольга Борисівна Беляєва. З 2018 року лабораторною службою керує Лариса Вікторівна Каплун.

Працюючи над рукописом, зустрілася з Тетяною Іванівною Россоловою. Вона була головною медичною сестрою Охтирської лікарні 22 роки: з 1974 по 1996р. Поділилася своїми споминами: “У ті роки також була в медичних працівників низька заробітна платня, але ніхто не говорив про гроші, у всіх була одна мета: надати допомогу якнайкраще”. Згадала вона добрим словом і старших медичних сестер, з якими працювала пліч-о-пліч. Це медсестри поліклініки: Ніна Іванівна Покалюк, потому її змінила Євдокія Полікарпівна Харченко, учасниця бойових дій, мала багато фронтових відзнак, гарний організатор, виховала армію медичних сестер, навчала не тільки професійним навичкам, а й доброму ставленню до хворих.

Фото 20. Переможці конкурсу “Краща медична сестра” 1984 р.

Фото 11. Затишна столова.

Фото 12. Палата пологового відділення.

Фото 13. Найсучасніше обладнання нашої лікарні.

Фото 14. Найсучасніше обладнання нашої лікарні.

Рентгенологічна служба.

У повоєнні роки її очолювала Людмила Іванівна Колесник. Дитячим рентгенологом на той час працювала учасниця бойових дій у Великій Вітчизняній війні Єлізавета Борисівна Успенська. З 1966 року рентгенологом - фтизіатром працює Василь Іванович Морозов. Незважаючи на поважний вік (89 років) продовжує надавати допомогу фтизіатричним хворим. З 1967 по 2010 роки службу очолював досвідчений лікар Василь Іванович Баранов. Зараз – Віктор Степанович Білоног.

Наркологічна служба.

Свою історію наркологічна служба розпочала з посади нарколога на базі психоневрологічного диспансера. Її обійняв Володимир Юрійович Полтавцев. У 1986 році в Охтирці організували наркодиспансер, котрий підпорядковувався обласному наркологічному диспансеру, був міжрайонним, обслуговував хворих з чотирьох районів. З 1996 по 2012 роки керував наркологічною службою Олександр Іванович Бездрабко.

У 2000 році, у зв'язку з реорганізацією низки служб, міжрайонний наркологічний диспансер реорганізовано в наркологічне диспансерне відділення. З 2019 року маємо лише наркологічний кабінет поліклініки. З 2012 по 2015 роки наркологічну службу очолював Костянтин Олександрович Легіньковський, а з 2015 року – Ірина Дмитрівна Юшкевич.

Відділення гемодіалізу.

У листопаді 2015 року розпочало свою працю відділення гемодіалізу на 10 діалітичних місць. Очолює його Юлія Юріївна Кузіна.

Анестезіологічна служба.

Анестезіологічне відділення створено в 1978 році. Майже дев'ять років його очолювала Тетяна Григорівна Дульська, з 1986 року – Анатолій Тимофійович Воронін. З 2013 року маємо відділення анестезіології з ліжками інтенсивної терапії.

Лабораторна служба.

Лабораторія Охтирської лікарні до 2002 року знаходилась

Ломинога, Людмила Іванівна Новосад. З 1986 по 1996 роки Надія Володимирівна Бездрабко, з 1996 року по 2011 роки Тетяна Дмитрівна Щербина, з 2011 року – Людмила Іванівна Бабич.

Не можна не згадати досвідченого патологоанатома, гарного педагога і організатора Івана Полікарповича Ломиногу. З середини шістдесятих до середини дев'яностих років він працював патологоанатомом. А ще кілька років очолював медичне училище, в якому я навчалася.

Фтизіатрична служба.

У повоєнні роки в Охтирці був міжрайонний протитуберкульозний диспансер. До його складу входило стаціонарне відділення на 60 ліжок та амбулаторне відділення, клінічна лабораторія. Стаціонарне відділення знаходилося на вулиці Котовського (тепер Івана Кожедуба). Був і протитуберкульозний санаторій, знаходився біля залізничного вокзалу, від нього залишилися одні руїни. У шістдесятих роках була дуже висока захворюваність на туберкульоз – до 100 випадків кожного року, в 2019 році – 21 випадок. На базі амбулаторії в 1987 році відкрили бактеріологічну лабораторію. У 2012 році стаціонар закрили. Зараз маємо протитуберкульозне диспансерне відділення. У різні роки фтизіатричну службу очолювали лікарі: Олександр Іванович Анісімов, Володимир Олександрович Дубровський, Володимир Трофимович Поповченко, Наталя Петрівна Василенко, Людмила Степанівна Могілко, Віктор Єрвінович Фрей. З 2003 року – Зоя Миколаївна Кабанова.

Неврологічна служба.

До початку шістдесятих років неврологічні ліжка були в терапевтичному відділенні, потім створено неврологічне відділення. У ньому працювали шановні лікарі Марія Гнатівна Марченко, Клавдія Іванівна Степанян. З 1966 року по 2000 рік неврологічну службу очолювала Лідія Юхимівна Пелехова. Зараз завідує неврологічним відділенням Світлана Володимирівна Кузьміна. До недавнього часу відділення знаходилось у приміщенні, побудованому в 1914 році.

надавати спеціалізовану допомогу жителям територіально прилеглих районів – Тростянецького, Лебединського, Велико-Писаревського. У своїй роботі медичні працівники нашого закладу застосовують сучасні методи діагностики та лікування, що є запорукою своєчасної медичної допомоги пацієнтам.

Охтирська центральна районна лікарня відповідно до листа Міністерства охорони здоров'я України визнана одним із семи опорних закладів охорони здоров'я в Сумській області.

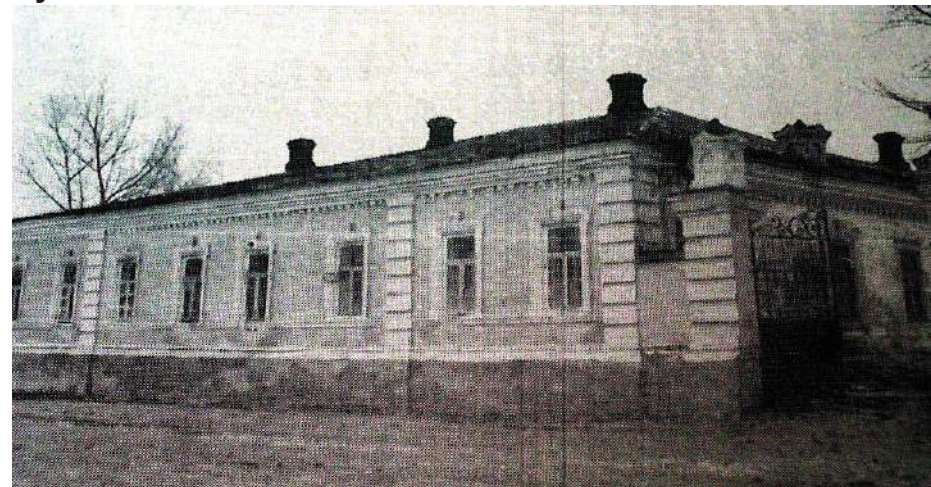

Фото 15. Будівля поліклініки по вул. Петровського 1930 рік.

Ми сучасні медичні працівники, повинні пишатися тими, хто будував медицину на Охтирщині. Перелікую лише деяких з них, котрі мали урядові нагороди та відзнаки.

Олександра Гнатівна Бартош – педіатр, заслужений лікар УРСР.

Ганна Йосипівна Бобкова – лікар-гінеколог, нагороджена орденом Трудового Червоного Прапора. Анастасія Никифорівна Будко – медична сестра хірургічного відділення, орден Трудового Червоного Прапора.

Тетяна Іванівна Білоконь – на прикінці 60-70 років очолювала терапевтичне відділення, Ніна Олександрівна Скакодуб – лікар-терапевт. Обидві нагороджені медаллю «За доблесну працю».

Фото 16. Колектив лікарні 1948 рік.

Фото 17. Колектив лікарні 1951 рік.

Ганна Фролівна Фролочкіна – лікар - педіатр. Очолювала педіатричну службу з 1953 по 1988 рік. Вона та фельдшер Микола Самойлович Андрущенко – відмінники охорони

ортопедичне. Коли акушерсько-гінекологічне відділення переїхало в новозбудований на початку шестидесятих корпус, терапевтичне перемістилося до “Будинку з колоннами”, побудованому в 1914 році по вулиці Фрунзе (Сумська). Там воно знаходилося аж до 2002 року. У післявоєнні роки завідуючим був Лев Павлович Тухман. Я його гарно пам’ятаю: в середині шістдесятих років лікував мого батька. Був дуже уважним до хворих, вважали його найкращим фахівцем. Наприкінці шістдесятих років його змінила Тетяна Іванівна Білоконь. Мені, молодій медичній сестрі, поталанило працювати під її керівництвом. Тетяна Іванівна вимоглива до підлеглих, справедлива, дуже досвідчена. Очолювала терапевтичну службу до 1975 року. Після її смерті терапевтичним відділенням керувало кілька лікарів. Серед них могикан нашої медицини Андрій Семенович Саєнко. Він очолював відділення з 1976 по 1987 роки. З 1987 року завідувачка терапевтичного відділення Антоніна Олексіївна Сасенко. Зовсім недавно пішов з життя терапевт Вадим Олександрович Бондаренко. У семидесятих роках він завідував поліклінікою, потому трудився дільничним терапевтом.

Урологічна служба.

Приміщення для урологічного відділення побудовано в 1975 році. До цього часу були урологічні ліжка в хірургічному. З 1975 року почало свою історію урологічне міжрайонне відділення на 40 ліжок. До 2015 року урологічну службу очолював Анатолій Іванович Кантока. Цей шанований усіма спеціаліст - уролог працює в лікарні з 1968 року. Зараз відділення очолює Андрій Михайлович Неофітний.

Лор-відділення.

Створили на початку шістдесятих років. Його до 2001 року очолював Віктор Борисович Рудников, потому – Віктор Анатолійович Тищенко. З 2010 року зав. відділенням Валерій Борисович Тертичний.

Поліклінічне відділення у різні роки очолювали: Валентина Олександрівна Заїка, Іван Олександрович Тарасов, Володимир Олександрович Бондаренко, Людмила Іванівна

Любов Михайлівна Замашка.

Фото 19. Нове обладнання акушерсько-гінекологічної служби.

Ортопедична служба.

Лікарем-ортопедом в Охтирці з 1967 року працював Іван Леонидович Головань. У 1971 році відкрили ортопедичне відділення, яке він очолював. Завідувачем працював до 2000 року. На цій посаді його змінив син – Леонід Іванович. Завіддіділенням був до 2013 року. Тепер зав. ортопедичним відділенням Павло Петрович Кузьменко.

Інфекційна служба.

Її з середини сімдесятих по 1996 рік очолював Віктор Максимович Магльований. Під час його керування, відділення вважалося одним з кращих на Сумщині. Там була школа передового досвіду! З 1996 року завідувачкою інфекційного по 2007 рік трудилася Тетяна Григорівна Дульська. Її на цій посаді змінила Лідія Юр'ївна Панасюк. З 2010 року завідувачка інфекційним відділенням – Тетяна Володимирівна Яремчук.

Терапевтична служба.

У повоєнні роки терапевтичне відділення знаходилося на першому поверсі в будинку, де до недавнього часу було

Фото 18. Колектив лікарні 1954 рік.

здоров'я, обоє нагороджені орденом Знаком Пошани.

Свого часу в нас були відомі лікарі-терапевти: Катерина Василівна Бондар – лікар з села Сонячне, Валентина Олександрівна Заїка (Охтирка), Іван Родіонович Осадчий – головний лікар Олешнянської СДЛ, вони відмінники охорони здоров'я.

Сучасні сімейні лікарі навіть не уявляють, як це – один лікар у селі приймав пологи, робив апендектомії, ампутації, лікував дітей та дорослих. Перед такими лікарями варто схилити голову. На сьогодні на території Олешнянської дільничої лікарні лише руїни корпусів нагадують про «великі справи»...

У 2000 році завідувачому урологічним відділенням (на той час) Анатолію Івановичу Кантоці присвоєно звання «Заслужений лікар України».

Не можна не згадати тих, хто очолював медицину, починаючи з повоєнних років. До 1954 року головним лікарем Охтирської районної лікарні працював досвідчений хірург, учасник Великої Вітчизняної війни Сергій Харитонович

Абраменко. У 1954-1968 роках він плідно працював на посаді завідувача облздороввідділу. Серед населення користувався великою любов'ю і повагою, серед медичних працівників заслужив репутацію досвідченого спеціаліста, талановитого організатора служби охорони здоров'я, чуйної людини.

З 1968 року по 1975 рік головним лікарем був Анатолій Олексійович Загнойко, лікар-терапевт, потім його змінив на цій посаді Георгій Ярославович Радько. Згадують його, як дуже добру і чуйну людину.

З 1983 по 1996 рік головним лікарем був інфекціоніст Віктор Максимович Магльований. Він мав звання «Заслужений лікар України». З 1996 року по 2012 рік місцеву медицину очолював Юрій Григорович Дульський, лікар-педіатр, а з 2013 по 2015 рік – Петро Петрович Збаражський, з 2015 року – Віктор Олександрович Бабич, хірург, кандидат медичних наук.

Сучасні медичні працівники нічого не знають про те, як розвивалися їхні підрозділи хоча б за останні сімдесят років. Інформацію збирала крихтами, можливо, деякі дати не точні...

Хірургічну службу в повоєнні роки очолював С.Х.Абраменко. Після його від'їзду до обласного центру, завідділенням став лікар Осіпов. Потім його змінив досвідчений хірург Микола Іванович Білоконь. У 1962 році приїхав в Охтирку Григорій Павлович Немцев. Він очолював хірургічну службу до 2006 року. Його на цій посаді змінив Віктор Олександрович Бабич. З 2015 року зав. хірургічним відділенням став Віталій Миколайович Стеценко. Не можна не згадати добрим словом дитячого лікаря-хірурга Володимира Івановича Коваля.

Офтальмологічна служба.

У повоєнні роки в Охтирці була єдина лікар-офтальмолог Анна Мезенцева. Їй доводилося нелегко: було дуже багато трахоми, навіть у дітей. З 1962 року працювала офтальмологом Генрієтта Павлівна Красовська. Вона в 1970 році закінчила клінічну ординатуру за спеціальністю офтальмологія. У 1971 році відкрили очне відділення, Генрієтта Павлівна очолювала його до 2013 року. До 1971 року були очні ліжка в хірургічному відділенні. Генрієтта Павлівна вперше в Охтирці почала

оперувати хворих з очними хворобами. Зараз очне відділення очолює Людмила Миколаївна Голубнича.

Дерматологічна служба.

З кінця п'ятдесятих років шкірновенерологічне відділення складалося з амбулаторії, яка знаходилася за адресою: вул. Воровського, 4 (тепер Давидова) та стаціонару на 40 ліжок вул.1 Травня, 20 (тепер вул. Андрія Шаталова). На початку шістдесятих років Охтирське шкірновенерологічне відділення було центром лікування мікозних хворих з усієї області. В 1998 році на Охтирщині стався спалах сифілісу. Щоб посилити службу, у 1998 році організували шкірновенерологічний диспансер. У 2006 році він переорганізований в шкірновенерологічне відділення. У 2012 році стаціонарне відділення закрили. Наприкінці п'ятидесятих-шістдесятих роках працював дерматолог Петро Олексійович Вовк. У 1970 році на працю в Охтирку приїхала Валентина Василівна Афанасьєва. Вона очолювала дерматологічну службу до 1996 року, з 1996 по 1999 рік працював Ігор Володимирович Сачек. З 2000 по 2009 рік дерматологічну службу очолювала Людмила Володимирівна Власюк, з 2011 по 2017 рік – Андрій Олександрович Шевченко, тепер виконує обов'язки заввідділенням Віктор Сергійович Міняйло.

Акушерсько-гінекологічна служба.

Після визволення Охтирки працювала досвідчений гінеколог Ганна Йосиповна Бобкова. Вона нагороджена орденом Трудового Червоного Прапора. Пам'ятаю гінеколога Олександрю Миколаївну Богданову. Вона викладала акушерство в медичному училищі. На початку семидесятих років була вже поважного віку. З 1970 року гінекологічну службу аж до 1993-го очолював Костянтин Валентинович Афанасьєв. Він користувався великою повагою і любов'ю у пацієнток. Помер у 1997 році шестидесятирічним. Недарма жінки, яким він допоміг стати мамами, на його честь називали своїх синочків Костянтинами. Був дуже кваліфікований лікар. Поряд з ним працювали гінекологи Валерій Федорович Беляєв та Теодор Миколайович Франко. З 1995 року службу очолює